

Vergaderjaar 2018–2019

31 490

Vernieuwing van de rijksdienst

Nr. 253

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 juli 2019

Het is voor ondernemers van groot belang dat zij op tijd worden betaald. De afgelopen tijd ben ik met uw Kamer meerdere keren in overleg geweest over de wens om de betaaltermijnen van grote bedrijven aan het mkb te maximeren op 30 dagen. Daartoe heb ik aangegeven deze zomer de initiatiefwet late betalingen bedrijven te zullen evalueren, om te bepalen of en welke acties nodig zijn om te zorgen dat mkb-bedrijven op tijd betaald worden.

De overheid heeft qua betaalgedrag een voorbeeldfunctie te vervullen. Overheden zijn sinds 2013 wettelijk verplicht hun rekeningen binnen 30 dagen te betalen. Jaarlijks informeer ik, in samenwerking met MKB-Nederland, uw Kamer met een monitor over het betaalgedrag van de rijksoverheid, provincies en de gemeenten per individuele partij. Deze monitor betreft het overzicht van de gerealiseerde betaaltermijnen in het jaar 2018.

Voor deze jaarlijkse monitor werk ik samen met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) die de gegevensuitvraag voor respectievelijk de gemeenten en de provincies verzorgen. Daarbij is de gehanteerde methodiek en vraagstelling identiek, zodat uw Kamer op gestructureerde en transparante wijze geïnformeerd wordt over het betaalgedrag van de overheid.

De cijfers zijn over het algemeen positief, maar de gewenste verdere ontwikkeling stagneert. Er blijft dus ruimte voor verbetering.

Rijksoverheid

De betaaltermijnen van de rijksoverheid worden sinds 2009 gemonitord. Per departement wordt gekeken in hoeverre de wettelijke betaaltermijn van 30 dagen wordt gehaald.

In 2016 heeft de rijksoverheid de ambitie verhoogd van 90% naar 95% betalingen voor ingekochte goederen en diensten die binnen 30 dagen moeten zijn afgerond.

Over het boekjaar 2018 is de gemiddelde score voor de rijksoverheid 95,1% waarmee het Rijk net aan de norm voldoet. Sommige departementen blijven hierbij achter. Een overzicht van de gerealiseerde betaaltermijnen is opgenomen in de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk die op 15 mei 2019 aan uw Kamer is aangeboden (Kamerstuk 31 490, nr. 249). Daar wordt ook nader ingegaan op de oorzaken van de tegenvallende scores.

Om ervoor te zorgen dat het percentage in 2019 weer stijgt, zijn er bij de achterblijvende departementen maatregelen genomen om bovenstaande punten te verbeteren.

Betaaltermijnen rijksoverheid	% tijdig		
	2018	2017	2016
Algemene Zaken	98,0	97,0	95,0
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	89,6	89,2	94,2
Buitenlandse Zaken	98,0	97,3	98,0
Defensie	87,6	94,2	94,1
EZK en LNV ¹	97,6	97,4	95,9
Financiën	97,9	98,4	98,5
Infrastructuur en Waterstaat	95,8	96,0	94,9
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	96,6	97,3	97,2
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	93,9	95,7	92,0
Justitie en Veiligheid	96,3	95,9	93,7
Volksgezondheid, Welzijn en Sport	94,9	95,2	92,8
gemiddeld (ongewogen)	95,1	95,8	95,1

¹ De betaalcijfers van EZK en LNV waren in 2018 nog niet gesplitst.

Provincies

De provincies zijn op grond van artikel 124 lid 1 van de Grondwet autonoom in hun bedrijfsvoering. De verantwoordelijkheid voor het betaalgedrag van de provincies berust om deze reden bij de provinciale staten. Om op duidelijke en gestructureerde wijze inzicht te krijgen in het betaalbedrag van de provincies, heb ik net als in voorafgaande jaren het Interprovinciaal Overleg (IPO) gevraagd mij de cijfers te verstrekken. Hieronder treft u per provincie een overzicht van het betaalgedrag. De scores van de provincies zijn stabiel ten opzichte van vorig jaar.

Betaaltermijnen Provincies	% tijdig		
	2018	2017	2016
Noord Holland	95,6	96,5	96,0
Fryslan	94,3	92,0	95,0
Gelderland	93,3	96,1	95,2
Utrecht	91,0	87,0	67,5
Zeeland	95,0	91,0	86,0
Flevoland	95,3	96,0	86,0
Drenthe	94,0	94,0	93,0
Groningen	84,0	88,9	88,4
Limburg	79,4	82,2	80,3
Noord-Brabant	96,5	95,0	93,0
Zuid-Holland	87,0	88,0	87,2
Overijssel	94,2	94,0	94,0
gemiddeld (ongewogen)	91,6	91,7	89,3

Gemeenten

Ook dit jaar zijn alle gemeenten door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) aangeschreven om gegevens over het betaalgedrag van de gemeenten aan te leveren.

Gemeenten zijn net als de provincies autonoom in hun bedrijfsvoering en de verantwoordelijkheid voor het betaalgedrag van de gemeenten berust bij de gemeenteraad. Van de 382¹ gemeenten in 2018 hebben 276 gemeenten de gegevens over hun betaaltermijnen aan de VNG verstrekt. Voor 105 gemeenten zijn de gegevens uit de database van zakelijk dienstverlener Dun & Bradstreet (D&B) gebruikt ten opzichte van 88 vorig jaar. Per 1 januari 2019 zijn 37 gemeenten opnieuw ingedeeld en dit is een groot aantal in vergelijking met voorgaande jaren. Herindeling vergt veel van de administratieve organisatie en 23 van hen zijn er helaas niet in geslaagd om cijfers over 2018 aan te leveren.

De monitor maakt op verzoek van uw Kamer de betaaltermijnen inzichtelijk, waarna het aan de verantwoordelijke besturen is om de passende maatregelen te nemen om dit te verbeteren. Gemeenten hebben geen verplichting jegens het rijk om over hun betaaltermijnen te rapporteren, maar ik doe een beroep op gemeenten om het aankomend jaar het aanleverpercentage te verbeteren. Gezien de stappen die gemeenten reeds gezet hebben op gebied van automatisering van hun bedrijfsprocessen en e-facturering verwacht ik dit ook.

In onderstaande tabel zijn de prestaties van de gemeenten op basis van de door hen verstrekte gegevens én de gegevens van D&B geaggregeerd weergegeven. Het overzicht met alle scores per gemeente is te vinden op de VNG-website www.waarstaatjegemeente.nl en op de website www.snellerbetalen.nl van MKB-Nederland.

Betaaltermijnen gemeenten	2018		2017		2016	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
>90% tijdig	170	45%	170	45%	167	43%
tussen 85% en 90% tijdig	104	27%	85	22%	101	26%
tussen 80% en 85% tijdig	57	15%	60	16%	48	12%
tussen 70% en 80% tijdig	36	9%	45	12%	53	14%
< 70% tijdig	14	4%	19	5%	18	5%

Zowel door de gemeenten als de leveranciers kunnen verdere stappen gezet worden om facturen op tijd te betalen.

Voor ondernemers is daarom in samenwerking met MKB-Nederland een faciliterend loket ingesteld waar mkb'ers geholpen kunnen worden bij het verbeteren van hun eigen proces van factureren. Ook kan het loket helpen met onafhankelijke bemiddeling bij late betalingen. Het loket is actief sinds begin 2019 en heeft sindsdien 2443 unieke bezoekers gehad en er zijn 12 bemiddelingsaanvragen in den brede binnengekomen.

Voor overheden heb ik, om aandacht te vragen voor de verbetering van het betaalproces, in samenwerking met VNG en IPO een brochure gemaakt met de titel «Sneller betalen: zo doen we dat». Het is een voorbeeldenboekje waarin interviews met collega's van diverse overheidsorganisaties zijn opgenomen en waarin tips & tricks op een rij

¹ Nederland telde in 2018 380 gemeenten. In verband met de beschikbaarheid van gegevens zijn Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde en Slochteren in de lijst opgenomen in plaats van de per 1-1-2018 door herindeling gevormde gemeente Midden-Groningen.

zijn gezet. Dit boekje is online te vinden op de websites van VNG en IPO en is als bijlage bij deze brief gevoegd². Het voorbeeldenboekje is bedoeld om te inspireren en te leren van elkaar.

Ik hoop dat deze acties en de blijvende aandacht vanuit uw Kamer leiden tot een verbetering in het betaalgedrag van overheden die in de monitor van volgend jaar tot uitdrukking zal komen.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.